



Justiitsministeerium
Tõnismägi 5a
15191 Tallinn

Teie 02.06.2015 nr 1-12/4136

Meie 12.06.2015 nr 4/160

Tühja kasseti tasu kogumisega seonduvast

Lugupeetud Urmas Reinsalu

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Justiitsministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust nn tühja kasseti tasu kogumise põhimõtete muutmise kohta. Järgnevalt esitame oma seisukohad tühja kasseti tasuga seonduva kohta.

1. Kaubanduskoda leiab, et ka edaspidi peaks olema lubatud kopeerida autori nõusolekuta audiovisuaalset teost või fonogrammi kasutaja isiklikuks vajaduseks. Samas nõustume, et sellise erandi lubamise eest tuleb autorile, esitajale ja fonogrammitootjale maksta hüvitist.

2. Kaubanduskodale jääb ebaselgeks, miks küsib Justiitsministeerium erinevatelt osapooltelt arvamusi ainult kahe (variant 1: salvestusseadmetelt ja –kandjatelt tasu võtmine; variant 2: salvestusseadmete mahupõhine tasu) võimaliku lahendusvariandi kohta. Leiame, et ministeerium peaks võrdlevalt analüüsima kõiki võimalikke lahendusi, mis võimaldavad maksta autorile, esitajale ja fonogrammitootjale õiglast hüvitist, sõltumata sellest, kas ja millisel määral sellist lahendust EL-s rakendatakse. Võimalik, et kõige mõistlikumaks osutub just selline lahendus, mida teised riigid ei ole veel kasutusele võtnud või kasutatakse ainult vähestes riikides.

3. Justiitsministeerium on huvigruppidele saadetud kirjas ka märkinud, et riigieelarvest finantseeritav süsteem, mida kasutatakse Norras, Hispaanias ja Soomes, on tekitanud elava diskussiooni selle lähenemise eelistest, probleemidest ning jätkusuutlikkusest. Kaubanduskodale jääb arusaamatuks, miks ei küsi ministeerium huvigruppidele arvamust riigieelarvest rahastatava lahenduse kohta.

4. Kaubanduskoda hinnangul on kõige mõistlikumaks hüvitismehhanismiks riigieelarvest hüvitise maksmine. Sama seisukohta väljendasime juba 2011. aastal Kultuuriministeeriumile saadetud kirjas (21.10.2011 nr 4/240) ning ka 2014. aastal Justiitsministeeriumile saadetud kirjas (12.05.2014 nr 4/141). Järgnevalt selgitame oma seisukohta lähemalt.

- Riigieelarvest finantseeritav süsteem ei tekita ettevõtjatele halduskoormust. See tähendab, et nn tühja kasseti tasu kaotamisega väheneks teatud ettevõtjate halduskoormus ning nendel ettevõtjatel jääb rohkem aega tegeleda oma põhitööga ehk ettevõtlusega. Kui täiendada täna kehtivat tühja kasseti tasu süsteemi uute salvestusseadmete ja –kandjatega või võtta kasutusele mahupõhine tasusüsteem, siis ettevõtjate halduskoormus võrreldes tänasega suureneks.
- Tühja kasseti tasu kompenseerimisel riigieelarvest väheneb senine tasu kogumisega kaasnev administreerimise kulu, mille tagajärjel peaks suurenema autoritele, esitajatele ja fonogrammitootjatele realselt laekuv summa.

- Tühja kasseti tasu oleks õiglane küsida ainult nendelt isikutelt, kes kasutavad salvestusseadmeid ja –kandjaid teose kopeerimiseks isiklikuks vajaduseks. Kuna praktikas ei ole võimalik nii kitsalt sihtgrupilt tasu koguda, siis on mõistlik ja maksu administreerimise seisukohalt efektiivne, et õiglase hüvitise maksmisse panustab kogu ühiskond läbi riigieelarve.
- Intellektuaalse omandi kodifitseerimise töögrupp on samuti leidnud, et Eesti peaks kaotama tänase tühja kasseti tasu ning autoritele tuleks õiglast hüvitist maksta läbi riigieelarve. Kuna intellektuaalse omandi eksperdid on hiljuti sellise lahenduse riigile välja pakkunud, siis ei ole ministeeriumil piiratud ressursside tingimustes mõistlik uuesti sama teemat põhjalikult analüüsida ning täiendavaid ressursse sellele kulutada, kui just ei ole ilmnenud uusi tühja kasseti tasuga seonduvaid asjaolusid.
- Justiitsministeerium on huvigruppidele saadetud kirjas toonud välja, et riigieelarvest finantseeritava süsteemi puuduseks on asjaolu, et pikemas perspektiivis puudub kindlus, et täidetud saab direktiivist 2001/29/EÜ tulenev nõue maksta õiguste omajatele õiglast kompensatsiooni. Kaubanduskoja hinnangul ei ole see puudus iseloomulik ainult riigieelarvest rahastatavale süsteemile, vaid ka mahupõhise tasu süsteemile ning täna Eestis kehtivale tühja kasseti tasu süsteemile. Juhime tähelepanu sellele, et praktikas on just viimati nimetatud süsteemide rakendamisel tekkinud nii Eestis kui ka teistes liikmesriikides olukord, kus õiguste omajad ei saa õiglast hüvitist. Riigieelarvest finantseeritava süsteemi puhul on võimalik tagada, et õiguste omajatele makstakse õiglast hüvitist. Süsteemi jätkusuutlikkuse tagamiseks tuleb sobiv meede sisse kirjutada ka õigusakti. Näiteks Norras lähtutakse õiguste omajatele tasu maksmisel uuringust, mis selgitab välja, kui palju inimesed kopeerivad teoseid isiklikuks vajaduseks.

Kokkuvõtteks, Kaubanduskoja hinnangul on mõistlik kaotada tänane tühja kasseti tasu süsteem ning edaspidi maksta autoritele, esitajatele ja fonogrammitootjatele õiglast hüvitist riigieelarve kaudu. Selline lahendus võimaldab kõige efektiivsemalt maksta õiguste omajatele hüvitist ning vähendab samal ajal ettevõtjate halduskoormust. Leiame, et Justiitsministeerium võiks kaaluda Norra, Hispaania ja Soome kogemuse analüüsimist seoses riigieelarvest finantseeritava süsteemiga ning otsida lahendusi, kuidas tagada õiguste omajatele õiglane hüvitis jätkusuutlikult. Arvestades asjaolu, et intellektuaalse omandi eksperdid on kodifitseerimisprotsessi käigus soovitanud üle minna riigieelarvest makstavale hüvitisele, ei pea me mõistlikuks täiendavate ressursside suunamist tühja kasseti tasu erinevate lahendusvariantide uuesti analüüsimisele.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070